

D ů v o d y:

Podle posledního pořízení ustanovil zůstavitel Dr. Rudolfa M-a vykonavatelem poslední vůle a projednávatelem pozůstalosti. Jde nyní o to, má-li ustanovení projednávatele pozůstalosti posledním pořízením vůbec právní význam v pozůstalostním řízení a zda jest závazným pro pozůstalostní soud a dědice. Zodpověděly-li nižší soudy otázku kladně, třebas ne ve stejném rozsahu, nelze rozhodnutí jejich ušetřiti výtky nezákonnosti s hlediska § 46 odst. (2) zák. čís. 100/31 sb. z. a n. Zákon zná instituci vykonavatele poslední vůle (§ 816 obč. zák. a §§ 80 a 164 nesp. pat.) a vybavil ho i určitými právy a povinnostmi. Naproti tomu nezná platný zákon (obecný zákoník občanský a předpisy nesporného patentu jakož i zák. č. 100/1931 sb. z. a n.) vůbec instituci projednávatele pozůstalosti ve smyslu uvedeném nižšími soudy a jest podle platných předpisů zákona projednávání pozůstalosti věcí soudu. Zákon nevybavil také projednávatele pozůstalosti jako takového právy pro pozůstalostní řízení. Pojem projednávatele vyskytuje se jen ojedinele v zákoně, a to ve čl. XX uvoz. zák. k c. ř. s. jako zástupce stran před bursovním rozhodčím soudem. Z ustanovení tohoto nelze však pro souzený případ nic vytěžiti. Nebyla-li však zákonem zřízena instituce projednávatele pozůstalosti pro pozůstalostní řízení s určitými právy a povinnostmi, nemohlo ani zřízení projednávatele pozůstalosti posledním pořízením založiti pro osobu ustanovenou projednávatelem pozůstalosti právní instituci vybavenou právy v pozůstalostním řízení. Neboť, třebaže jest podle § 817 obč. zák. dbáti toho, by vůle zůstavitelova byla splněna, má se tak státi jen, pokud to zákon připouští. Nelze však splniti vůli zůstavitele v tom směru, by třetí jím určená osoba byla projednávatelem pozůstalosti, ano, jak bylo již shora řečeno, jest podle smyslu zákona projednání pozůstalosti věcí soudu a stranám jest jen v § 29 nesp. pat. dovolena určitá účast na projednání pozůstalosti. Vnutiti straně pro výkon tohoto práva zástupce posledním pořízením ve formě (v osobě) projednávatele pozůstalosti, odporovalo by zásadě § 79 odstavec první nesporného patentu. Správnost tohoto názoru uznává výslovně i nauka (Ehrenzweig, Erbrecht, str. 445, Krasnopolski, str. 321, pozn. 2 a Rintelen, str. 72). Usnesení nižších soudů jsou tudíž, pokud vzala prohlášení Dr. M-a, že přijímá úřad projednávatele pozůstalosti, na vědomí a pokud vyslovila závaznost dědičky na jeho testamentární ustanovení tímto projednávatelem, v odporu se zákonem, neboť nemají v něm vůbec oporu.

Čís. 13192.

Účastníci rozvrhového řízení mohou odporovati příkázání pohledávky co do její jsoucnosti, její výše nebo jejího pořadí i z důvodů, které povinný při zřízení zástavního práva nebo později neuplatňoval, třebaže knihovní zápis nabyt formálně právní moci.

Ve zpětvzetí námitek proti směnečnému platebnímu příkazu indosantem nelze spatřovati ratihabici (dodatečné zmocnění) směnečného

prohlášení učiněného za indosanta neoprávněnými zástupci, měla-li zpětvzetím námitek indosatáři býti zabezpečena pohledávka, která mu nepříslušela, na úkor ostatních věřitelů indosanta. Na základě tohoto indosamentu nevznikl ani po zpětvzetí námitek proti směnečnému platebnímu příkazu platný směnečný závazek indosanta, jenž by mohl býti zajištěn zástavním právem na jeho nemovitosti. Došlo-li přece k pravoplatnému zřízení zástavního práva, jsou zadní věřitelé oprávněni, by odporem podle § 213 ex. ř. zabránili příkázání tvrzené pohledávky indosatáře před jejich pohledávkami.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1934, Rv I 261/32.)

Na exekučně vydražené nemovitosti vázla pod pol. C 28 pro žalující diskontní ústav knihovní pohledávka 20.000 Kč, pro žalovanou banku pod pol. C 24 na základě směnečných platebních příkazů pohledávka 265.240 Kč. Při roku k rozvrhu nejvyššího podání za vydraženou nemovitost vnesl diskontní ústav odpor proti příkázání pohledávky bance z těchto důvodů: Pohledávky žalované ze směnek proti firmě T. (dlužnici) byly proti firmě T. neplatné jednak proto, že převod na těchto směnkách byl neplatný, poněvadž nebyl podepsán dle stanov a podle obchodního rejstříku osobami k tomu oprávněnými, dvěma členy správní rady akc. spol. T., dále že tato firma za ony směnky nedostala vůbec směnečnou valutu ani úhradu od žalované, takže z toho důvodu celá směnečná pohledávka proti firmě T. byla neplatná a bezdůvodná a že se nemohla státi platnou ani smírem ze dne 10. ledna 1924, kterým firma T. své směnečné námitky proti směnkám vzala zpět, ježto dodatečný smír nemohl pohledávku od původu neplatnou učiniti platnou a že ostatně tato pohledávka byla souhlasně s firmou T. před uzavřením smíru stornována. Byv poukázán s odporem na pořad práva, domáhal se diskontní ústav na žalované bance, by jeho odporu proti příkázání pohledávky 265.240 Kč žalované, bylo vyhověno. Žalobě bylo vyhověno **s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c.**

Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), vytýká dovolatelka především, že nižší soudy neposuzovaly spornou věc s hlediska odpůrčího řádu, zejména jeho § 2. Dovolatelka přehlíží, že tuto výtku nevznesla v odvolání proti rozsudku soudu první stolice a nemůže proto nyní doháněti v dovolání to, co nevytýkala již v odvolání. Nehledíc však k tomu je mylný názor dovolatelčin, že proti příkázání pohledávky lze vznést odpor podle § 213 ex. ř., pokud se týče podati žalobu podle § 231 ex. ř. jen, jsou-li tu podmínky odporovatelnosti pohledávky podle předpisů odpůrčího řádu, neboť nic takového neplyne z těchto zákonných ustanovení, nýbrž z doslovu a z účelu ustanovení § 213 ex. ř. jest souditi, že účastníci rozvrhového řízení mohou odporovati příkázání pohledávky co do její jsouc-

nosti, její výše nebo jejího pořadí i z důvodů, kterých povinný při zřízení zástavního práva nebo později neuplatňoval, třebaš knihovní zápis nabyl formálně právní moci, protože vklad (záznam) může být přes to materiálně neplatný a pohledávka platně neexistující (srov. rozh. Gl. U. N. F. č. 1256, 1783 a rozh. čís. 4152, 7941, 9883, 11109 sb. n. s.). Jest proto zkoumati, zda jest správný náhled nižších soudů, že žalobce právem vznesl odpor proti příkázání sporných pohledávek směnečných čili nic.

Dovolatelka doznává, že R. a V., kteří firmu T. na směnkách podepsali, nebyli oprávněni za ni znamenati, má však za to, že tento nedostatek byl zhojen ratihabicí, tím, že firma T. vzala námitky proti směnečným platebním příkazům zpět. Než, i kdyby se přisvědčilo dovolatelce, že ve zpětvzetí námitek může být shledána v tom kterém případě ratihabice (dodatečné zmocnění), v projednávaném případě tomu tak není. Obě žíra (indosamenty) byla, jak správně dovodily nižší soudy, neplatná. Je zjištěno, že firma T. za směnky nedostala od žalované úhradu, že od 10. července 1923 nebyla žalovaná z frankových smenek nic dlužna, dále, že v době zažalování smenek i v době zřízení práva zástavního, tudíž i při zpětvzetí námitek proti směnečným platebním příkazům, 10. ledna 1924, byla firma T. pasivní a předlužena, že žalované to bylo známo a že v dohodě s ní firma T. vzala námitky ty zpět. Ze zjištění těch správně dovodil odvolací soud, že si žalovaná chtěla zpětvzetím námitek zabezpečiti pohledávku, která jí nepříslušela, na úkor ostatních věřitelů T. a že jest proto spatřovati ve zpětvzetí tom právní jednání přičící se dobrým mravům a zásadě slušnosti a poctivosti obchodní. Nemohlo tudíž zpětvzetí jeviti právních účinků vzhledem k ustanovení § 879 obč. zák. Nedošlo proto k dodatečnému udělení zmocnění a nevzešel firmě T. ze žír na sporných směnkách směnečný závazek. Nebyl-li tu však platný směnečný závazek, nemohlo ani dojíti podle § 449 obč. zák. ku platnému zřízení zástavního práva na dražené realitě, vklad (záznam) zástavního práva pro sporné směnečné pohledávky proti žalobkyni je neplatný a právem proto bylo vyhověno nižšími soudy odporu žalobcovu proti příkázání těchto pohledávek před pohledávkou žalobcovou.

Čís. 13193.

Tuzemec, uzavírající smlouvu v cizí měně, vyhne se sice osudu, který postihuje měnu tuzemskou, musí však snášeti změny cizí měny, kterou zvolil a podrobuje se v této příčině cizozemským zákonům, upravujícím otázky měny.

Proti tuzemci, uzavřevšímu v roce 1908 smlouvu o životním pojištění v markách říšskoněmecké měny, platí říšskoněmecký zákon, týkající se znění bankovního zákona ze dne 1. června 1909 (RGBl. S. 515), jakož i úprava říšskoněmecké měny, k níž došlo zákonem ze dne 30. srpna 1924 (RGBl. II. S. 254).